

א) ב"ק קכ. ע"ז ו. וְלִקְמֹן עוֹ: ק"ז: ג) ס"א מוֹחֲקִים הִכִּי דמ', א) לִקְמֹן קִיף. קימ., ד) גִּישׁוּן סב: [ע"ש], ב) וְלִקְמֹן עוֹ: א.)

»

תורה אור השלם

1 אל תמנע טוב מבעליו בזהות לאל ידך לעשות: משלי ג כז

»

הגהות הב"ח

א) גב' דליכא דמתגר בארבעה וכו' בארבעה הוה טרחין: ב) רש"י ד"ה אפי' וכו' דאין עליה: ג) תוס' ד"ה השוכר וכו' והוקרו פועלים וסוה מה שמעיר:

»

מוסף רש"י

הבא לי גיטי ואשתך אמרה התקבל לי גיטי. האשה שאמרה לשלוח הבא לינטי והוא אומר לנעל אשתך אמרה התקבל לי נטי (גיטין סב.). ורוא אומר. הנעל אומר לו הינך מנה שאמרה (שם). אפילו הגיע גט לידה אינה מגורשת. כדפירש ואיל (שם). שמעת מינה. דמאן דאמר לשלח הינך כמה שאמרה משתקן, אדיבירא דידה קא סמיך. לעשה דדיוורא דשליח קאמר לה האי הינך כמה שאמרה דמהימנת לי דשליח לקבלהא הינך אינה מגורשת, דכי ייבז בעל ויהיה לעשה דשליחות קבלה ייבז ויהיה ולא לעשות דהולכה, ושלוח לקבלה לא הוי (שם). דאי סלקא דעתך דאדיבירא דידה קא סמיך. והכי קאמר ליה אלא לא ידעא אלא כדאמרה איכי מסרנא ליה ניהלך (שם). מכי מטי גיטא לידה מיהא תיגרש. דהא בעל נמי שליח להולכה שוייה (שם).

ואם בעל הבית חוזר בו ידו על ההסכונה. יתן להם לפי מה שעשו ואם הולכה מלאכת פועלים על כרחו יתן להם כמה שפסק חוץ ממה שזריך להולאות בהשלמה: **כל המסנה ידו על ההסכונה.** כגון נתן אמר לנצע לנצעו אדום ונצעו שחור אם השבח יותר על הנילוא אין נותן לו

שכרו משלם אלא דמי יליאת עניס וסממנים ואם יליאה יתירה על השבח נותן לו את השבח: **וכל החוזר בו בגמרא** מפרש לאמוי מאי: **גב' חורו כהן לא קפני.** דמיהו האי הטעו הם את בעל הבית או בעל הבית אותן דא"כ הוה ליה למיתני לשון חזרה: **דאטעו פועלים אהדי.** אחד מן הפועלים הטעה את חצירו: **בארבעה זוזי.** ליומא: **אמר להו.** איכו בתלתא: **סבור וקבול.** ומאי תרעומתן: **ואמר להו בארבעה.** ולערב לא נתן צעה"צ אלא ג': **היכי דמי.** דתרעומת יהיה להן ולא יותר: **וליתוי פועלים היכי מתגרי.** אי מתגרי בארבעה על כרחיה דצעה"צ יתיב ארבעה דהא קתני נוטל מנעל הבית מה שההנה אותו ואע"פ שלא זכור והרי ההנה אותו כןך ואי מתגרי בשלשה מאי תרעומת איכא: **הוה טרחין.** לנפש אדם דזקוק לפועלים **ששכור בארבעה:** **אי צעים אימא כצעל הבית עסקין.** כפועל יש לו לעצמו שדות שהן שלו ואינו נשכר למלאכת אחרים אם לא ביותר על דמי שכירות והיינו תרעומת דאי לאו דאמרת לי כד' לא הייתי מזולל בצמאי: **לעולם כפועלים.** הרגילים למלאכת אחרים: **כריפקא.** שחפרו חריץ סביבות שדה ואין מלאכתן ניכרת כגון דמלו מיהא כדמסיים ואזיל: **אל תמנע טוב מנעליו.** פסוק הוא במשלי: **דעתייהו אעילויא.** אע"פ שאמרו לו הרי אנו נשכרים כדברי בעל הבית לא לפחות מקצבתו של זה אמרו אלא להוסיף וכך אמרו מהימנת לן דהכי אמר בעל הבית וכיון שבעל הבית פוחד אי אמר להן האי שכרכם עלי יתן משלו ואי אמר שכרכם על בעל הבית יש להם תרעומת עליו: **אלא.** הא מיבעיא לן אמר ליה בעל הבית בארבעה והוא אמר להו תלתא ואמרו ליה הרי אנו נשכרים כמו שאמר בעל הבית מאי: **אדיבוריה דפועל סמכי.** והכי אמרו ליה מהימנת לן דהכי אמר בעל הבית ולית להו אלא תלתא ותרעומת דאל תמנע טוב: **או דלמא.** לאו לדדיה הימנוהו אלא הכי אמרו אחר דברי בעל הבית נלך ולא סבור וקבול ושקלי ד': **ה"ג הבא לי גיטי ואשתך אמרה התקבל לי גיטי.** האשה שאמרה לאחד אם תמנא את בעלי אמור לו

השוכר את האומנין פרק ששי בבא מציעא

ואזיל איהו אמר להו בארבעה דעתייהו אעילויא. והא דאמרו ליה כמו שאמר צעה"צ היינו מהימנת לן דהכי אמר צעה"צ אי נמי משום דאי אמר בעל הבית טפי מארבעה שיהא להם כמו שאמר בעל הבית והיינו דמבעיא ליה בחר הכי אי אמרינן מהימנת לן דהכי אמר צעה"צ אי משום דדעתיה אעילויא: **דעתייהו אעילויא.**

אם בעל הבית חוזר בו ידו על התחתונה אכל המושגה ידו על התחתונה וכל החוזר בו ידו על התחתונה: **גב' חורו זה בזה לא קתני אלא הטעו זה את זה דאמעון פועלים אהדרי** היכי דמי דאמר ליה בעל הבית זיל אוגר לי פועלים ואזיל איהו ואמעניהו היכי דמי אי דאמר ליה בעל הבית בארבעה ואזיל איהו אמר להו בתלתא תרעומת מאי עבדתיה סבור וקביל אי דאמר ליה בעל הבית בתלתא ואזיל איהו אמר להו בארבעה ה"ד אי דאמר להו שכרכם עלי ינתיב להו מדרידה דתניא ה"השוכר את הפועל לעשות בשלו והראה בשל חבירו נותן לו שכרו משלם וחוזר וגוטל מבעל הבית מה שההנהו לא צריכא דאמר להו שכרכם על בעל הבית ולחוי פועלים היכי מיתגרי לא צריכא ודאיכא דמגר בארבעה ואיכא דמתגר בתלתא דאמרו ליה אי לאו דאמרת לן בארבעה טרחינן ומתגרינן בארבעה איבעית אימא הכא בבעל הבית עסקינן דאמרו ליה אי לאו דאמרת לן בארבעה הוה זילא בן מילתא לאתגורי איבעית אימא לעולם בפועלים עסקינן ודאמרי ליה כיון דאמרת לן בארבעה טרחינן ועבדינן לך עבידתא שפירתא וליחוי עבידתייהו כריפקא ריפקא נמי מידע ידע דמלי מיהא ולא ידע איבעית אימא לעולם דאמר ליה בעל הבית בארבעה ואזיל איהו אמר להו בתלתא ודקאמרת סבור וקביל דאמרי ליה לית לך יאל תמנע טוב מבעליו פשימא אי אמר ליה בעל הבית בתלתא ואזיל איהו א"ל בארבעה ואמרי ליה כמו שאמר בעל הבית דעתייהו אעילויא יאלא אי א"ל בעל הבית בארבעה ואזיל איהו אמר להו בתלתא ואמרי כמה שאמר בעל הבית מאי אדיבורא דידיה קא סמכי דאמרי ליה מהימנת לן דהכי אמר בעל הבית או ילמא אדיבורא דבעל הבית קא סמכי ת"ש ה"בא לי גיטי ואשתך אמרה התקבל לי גיטי והוא אומר הינך כמה שאמרה אומר רב נחמן אמר רבה בר אבוא אמר רב אפי' חגיג גט לידה אינה מגורשת שמעת מינה אדיבורא דידיה קא סמיך דאי סלקא דעתך דאדיבורא דידה קא סמיך מכי מטי גיטא לידה מיהא תיגרש אמר רב אשי הכי

עו.

ואזיל איהו אמר להו בארבעה דעתייהו אעילויא. והא דאמרו ליה כמו שאמר צעה"צ היינו מהימנת לן דהכי אמר צעה"צ אי נמי משום דאי אמר בעל הבית טפי מארבעה שיהא להם כמו שאמר בעל הבית והיינו דמבעיא ליה בחר הכי אי אמרינן מהימנת לן דהכי אמר צעה"צ אי משום דדעתיה אעילויא: **דעתייהו אעילויא.** באמר להו שכרכם עלי איירי דאי אמר להו שכרכם על בעל הבית מאי נפקא מינה אי דעתייהו אעילויא דצעה"צ לא ישלם להם אלא מה שהתנה. ר"י וכן רבינו חננאל:

(לעיל) **השוכר את האומנין וחורו בהם**

ידם על התחתונה. שאם קבלו קמה לקצור בשני סלעים וקצרו חליה א) והוקרו וסוה מה שעמד לעשות סלע וחצי וחזרו פועלים לא יתן להם רק חצי סלע לפי שיזטרך לתת סלע וחצי לקצור חליה השני והיינו כר' דוסא ואם צעה"צ חוזר בו ידו על התחתונה פירש כקונטרס אם הוליו פועלין ואין סוה החצי אלא שקל וחזר צו צעה"צ יתן להם סלע וחצי לפי שבחצי הסלע ימנא שיגמרו קצירו ולא רלה לפירש דידו על התחתונה כשהוקרו פועלין ויתן להם סלע וחצי על חצי שעשו כמו שסוה עכשיו שאין זה סבירא כי למה יתן להם צעה"צ יותר ממה שהתנה עמהם כיוון שאין מפסידין בחזרת צעה"צ ואדרבה יותר מרוויחס שעתה ימנאוי שינתו להם סלע וחצי לקצור חצי קמה והוא לא היה נותן להם כ"א סלע וא"ת דאמר לקמן (דף עו.) אמר מר או יגמרו מלאכתם ויטלו צ' סלעים פשיטא לא כריכא דול עבידתא ואימר צעה"צ ופייסוהו פועלים והשמא למה חוזר צעה"צ צוה כשציל שהזול המלאכה מה מרויח בחזרה הלא כריך ליתן להם סלע וחצי על מה שעשו ופועלים נמי למה פייסו כיון שאין מפסידים כלום וי"ל דצעה"צ חוזר מחמת שגאה שהיתה קטטה ביניהם ופועלים פייסו שלא ינטרכו לחפש ולמנוא מקום להשתכר: **דא"י ס"ד אדיבורא דידה סמיך בי מטי גיטא לידה מיהא תתגרש.** דאי אמרינן דגבי פועלים דעתיה אעילויא דצעה"צ ה"ג ה"ל למימר דדעתיה דבעל אעילויא דידה דאמרה הבא לי גיטא אע"ג דהאי דקאמר שליח התקבל לי גיטי הוי עילויא טפי לנעל שמתגרשת יותר במהרה אם היתה האשה אומרת כן מכל מקום השמא שאמרה האשה הבא הוי טפי זכות הנעל אי סמיך אמאי דקאמר שמתגרש מיהא כשיגיע גט לידה וכיון דלא מיגרשא אלמא לאו דעתיה דבעל אעילויא דידה ה"ג גבי פועלין לית לן למימר דדעתיה אעילויא דצעה"צ אבל אין לפרש דעילויא דבעל הוי מה שאינה מתגרשת במהרה דהא עדיף ליה ממתגרשת לאלתר כי עכשיו יהיה צידו עדיין אם לקיים אם לגרש והשמא פשיט ליה בפשיטות דסקמון לא יתיישב דקאמר בשלמא אי איתמר איפכא כו' משהגיע גט לידו מגורשת דאדיבורא דידה קא סמיך ולפי זה היינו אגריעות' דידה שמתגרשת מהרה ופשיט דכ"ש דאעילויא דצעה"צ יש לסמוך וא"כ סותר פשיטות דלעיל דהוי פשיטא ליה דדעתיה אעילויא דקאמר שליח ולא אגריעותא דצעה"צ והכא סמיך בעל אגריעותא דידה: אין להולכה וזו צידו הוא וכי מטי גיטא לידה מיהא תיגרש: הכי

עין משפט ונר מצוה

ג א מ"י פ"י מהלכות שכירות הל' ד ועין בהשגות ובמגיד משנה סמג עשין עט טוש"ע ח"מ ס' שו סעיף ג וס' שלג סעיף ה בהג"ה: ד ב מ"י שם פ"ט הל' ד ופ"ח מהל' מכירה הל' ב ד סמג שם וס' פב טוש"ע ח"מ ס' שלג סעיף ד וס' קל סעיף יוד יא: ה ג מ"י פ"ט מהלכות שכירות הל' ג סמג עשין פט טוש"ע ח"מ ס' שלג סעיף א: ו ד מ"י שם הל' ט סמג שם טוש"ע ח"מ ס' שלו סעיף א: ז ה ו ד ח מ"י שם הל' ג סמג שם טוש"ע ח"מ ס' שלג סעיף א: ח ט מ"י שם טוש"ע שם סעיף ב: י ב מ"י שם טוש"ע שם סעיף ג: י ב מ"י שם וסמג שם טוש"ע שם סעיף ד ולית להו אלא תלתא: יא ל ב מ"י פ"ו מהל' גירושין הל' יא סמג עשין כ טוש"ע אה"ע ס' קמ סעיף ח: